

KÖRNYEZETVÉDELMI TANÁCSNOK

Iktatószám: I-181-228/2012.

nyilvános ülés

ELŐTERJESZTÉS

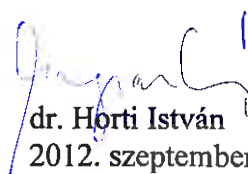
a Képviselő-testület 2012. szeptember 20-án tartandó rendes ülésére

Tárgy:**Közösségi kertek támogatása Újbudán****26./ sz. napirendi pont****Készítette:**

Gajárszki Áron képviselő

Egyeztetve:**Tanácskozási joggal
meghívott:**Városi Kertek Közhasznú Egyesület
Rosta Gábor**Bizottsági tárgyalás:**

Gazdasági Bizottság

Törvényességi szempontból ellenőrizte:
dr. Horti István
2012. szeptember 14.

Tisztelt Képviselő testület!

Bizonytal nem ismeretlen Önök előtt az a szözerkezet, hogy elidegenedő társadalomban élünk. A városok, majd nagyvárosok, metropoliszok kialakulásával és terjedésével a hagyományos közösségek és azok megtartó ereje durván meggyengült, anélkül hogy új, valóban erős közösségek léptek volna a helyükbe. A nagyvárosoknak nincs olyan közösségszervező, összetartó ereje, mint korábban a falvaknak volt, s a munkahelyek, családok sem töltik már be azt a funkciót mint korábban. Ez a jelenség számtalan társadalmi szintű problémát szült a balsorsú emberek koldussá válásától kezdve a bűnözésen keresztül a közönyig, és a magányban megjelenő pszichés betegségekig. Képviselőként mindannyian tudjuk, hogy nincsenek csodaszerek a problémákra, ugyanakkor a Közösségi kert kezdeményezés a legtöbb társadalmi problémát enyhíteni illetve kezelni tudja a helyben elkülönülten élő emberek tevékeny közösséggé szervezése által. (1. melléklet)

Szeretném aláhúzni, hogy ez egy egyszeri lehetőség: ha elszúrjuk, oda lesz a lakosság bizalma a továbbiakhoz. Ha jól sikerül, újrarajzolhatja a kerület profilját egyúttal természetes módon erősítve az újbudai identitást a helyben élőkben. Éppen ezért örülnék, ha ezúttal pártpolitikán felülemelkedve tudnánk az újbudai közösségfejlesztés érdekében együttműködni. Semmi egyebet nem kérek Önöktől, mint hogy bízzunk meg egy szakembert és hagyjuk, hogy az ő munkája nyomán alakuljon ki az első közösségi kert Újbudán!

Amit nekünk a szakemberen túl biztosítani kell, az egy központi fekvésű terület és a terület védelmét, vízellátását, az ágyásokat és a szerszámok helyét kialakító kezdeti munkálatok támogatása. Pontos költségbecslést csak az adott hely ismeretében lehet tenni. (A 2. melléklet írja le a terület kiválasztásának a kritériumait.)

Lássuk, hogy mik is ezek az ún. közösségi keretek!

A városi – közösségi kertek mozgalom több évtizedes múltra tekint vissza Nyugat Európában és a tengerentúlon. Ezek olyan városi területek, amelyeket civilek (városi kertészek) közösségben művelnek. Sokféle növény termeszhető a városi kertek parcelláin: virágok, fűszernövények, haszonnövények, élelmiszernövények, dísznövények. A városi kertekben azok kertészkednek, akiknek nincs saját kertjük, viszont igénylik a növényekkel való foglalkozást, a zöld felületek nyugalmát, mindezt lehetőleg közel a lakóhelyükhöz, de vannak olyanok is, akiket a közösségi élet vonz.

A Városi Kertek Közhasznú Egyesület 2011-ben programot indított bemutatni és bevezetni Budapesten a városi-közösségi kertek mozgalmat. Az azóta eltelt időben megvalósult Budapesten XIX. kerületben, Kispesten az első önkormányzati területen, önkormányzati támogatással létrejött mintakertünk, az Első Kis-Pesti Kert. Célunk volt, hogy lakótelepi környezetben, addig kihasználatlan területeket vonjunk közösségi művelés alá, hatást gyakoroljunk a környezetre, közösséget építsünk, aktív kikapcsolódási lehetőséget nyújtsunk a környék lakói számára.

Az Első Kis-Pesti Kert nagy sikert hozott a kerület és vezetői számára, a sajtó és a környék lakói is pozitívan fogadták a kezdeményezést, olyannyira, hogy közel százan vannak várólistán, akik bíznak további kertek alapításában, amelyre az önkormányzat látva az igényt, ígéretet is tett.

Az elmúlt évek során kialakítottuk a kertalapítás jogi, közösségépítési, oktatási, tervezési, kommunikációs módszereit, és gyakorlatban is tökéletesen működik a mintakert, így lehetőség van rá, hogy más kerületekben is elindítsuk a programot az önkormányzat és az Önök segítségével.

Városi-közösségi kertek és önkormányzatok:

A közösségi kertek alapítása több szempontból is olcsó és jó befektetés az önkormányzatok számára:

- A közösségi kert kialakítása olcsóbb, mint a parképítés és parkfenntartás. **Egyszeri befektetés** az önkormányzat számára, hiszen a városi kerteket a kertészek tartják rendben, a felmerülő költségeket (víz, palánták, szerszámok) maguk állják. Éppen ezért a lehető legjobb és leghatékonyabb befektetés az önkormányzat számára a területet **szébbé, élhetőbbé, környezettudatosabbá** tenni.
- **Foghíjtelkek használata.** Városaink tele vannak **üres, kihasználatlan grundokkal**, elszemetesedett, parlagföldekkel, még a városközpontokban is. Ezekben a telkeken kívánjuk létrehozni a városi kerteket, lehetőleg a sűrűn lakott városrészekben, lakótelepek környezetében. **A telek tulajdonviszonyai nem változnak**, csupán **közösségi használatba** kerülnek mindaddig, amíg a tulajdonos befektetőt, új funkciót nem talál rá.
- A közösségi kertek javítják a környék mikroklímáját, **esztétikusak**, vonzzák a pihenésre és kikapcsolódásra vágyó embereket, **mintát teremtenek** a közterületek ésszerű és hasznos kihasználására, és **legfőképp életminőség javító hatásuk van.**
- A nyugati tapasztalatok szerint a közösségi kertek környékén növekszik az ingatlanok értéke, ugyanakkor **csökken a bűnözés.**
- A városi kertek **oktatási, nevelési** funkciókat láthatnak el, például **iskolai programokat** szervezhetnek.
- A városi kertek **élő - működő szomszédsági közösségeket** teremtenek, hatással vannak a szélesebb környezetre.
- A városi kertek **hasznos elfoglaltságot** adhatnak a munkanélkülieknek, nyugdíjasoknak, kisgyerekes családoknak, hozzájárulnak az **önellátás és öngondoskodás kultúrájának** megteremtéséhez.
- A városi kertek támogatása és alapítása új színfolt az önkormányzati tevékenységek között, **hasznos befektetés**, nagy publicitású esemény, amely növeli az önkormányzati döntéshozók elfogadottságát, támogatottságát.
- **A városi kertek által szépül, és élhetőbbé válik a város.**

Politikai haszon

- Egyre több párt és politikus ismeri fel a **városi kertekben rejlő politikai, társadalmi és kommunikációs hasznot**, a kertekkel által közelebb kerülnek a társadalmi elvárások és a politikai döntéshozók.
- Egy politikus számára kiváló lehetőség a **kertalapítás támogatása**, hiszen **viszonylag olcsón, magas publicitású esemény** az eredmény, **gazdagodik a terület**, a társadalom és a **választók számára pozitív üzenetek** fogalmazhatók meg, ráadásul **modern kezdeményezés**, összhangban van a választók elvárásaival.
- A városi kert megközelíti az abszolút jót, **kevés ellenérzéssel kell számolni**, ugyanakkor **modern és előremutató kezdeményezés**, kifejezetten politikai támogatásra érdemes kezdeményezés.

A siker zálogai

- **Szakmai tervezettség:** kertterv, kommunikációs terv, közösségépítési terv, éves közösségi eseményterv, oktatási tematika. Szakmai tervezettség és irányítás nélkül a kert nem lesz működőképes.
- **Közösségépítés:** A közösségépítés folyamata és tervezettsége ugyanolyan fontos szakmai elem, mint a kert megvalósítása, felépítése. A tapasztalat az, hogy egy-két év, amire a közösség önállóvá válik, állandósul a kert működése. A kert legfőképp **közösségi élet**, és másodsorban **termőterület**, a hasznai is inkább **életminőség javító hasznok**, mintsem anyagi bevétel.
- **Kivitelezés:** A kert megalapítása, felépítése egyszerű költség, a fenntartását onnantól a civilek végzik. A befektetett összeg sokszorosát hozza vissza **életminőség javulásban**, és **image építésben**, kommunikációs haszonban.
- **Kommunikáció:** A kert jól kommunikálható, mind a város, mind a területi közösségben, mintaként szolgál más területek számára, **életminőséget javít**, hatással van a szélesebb környezetre.

A közösségi kertek és a sajtó: A városi kertek program már eddig is **széles médianyilvánosságot** kapott, számos újság, rádióműsor, televíziós csatorna, internetes portál foglalkozott a kezdeményezéssel, kivétel nélkül **pozitív hangnemben**. A városi-közösségi kertek alapítása a széles nyilvánosság érdeklődésére is számot tartó

esemény, állandó témája lehet a helyi sajtónak, így a támogató önkormányzatok és döntéshozók, bőséges publicitást kapnak.

Rosta Gábor
Városi Kertek Közhasznú Egyesület
www.avarositanya.hu

Amint az a fenti összefoglalóból is kiderült, a közösségi kertek megfelelő kialakítása egy összetett, több fázisú folyamat, ami meghálálja a gondos tervezést. Újbudán több városrészben már elindult a gondolkodás a közösségi kertekről.

Gazdagréti helyszínt keres egy facebookon szerveződő közösség, ami tavaszra remélhetőleg „kertre késszé” érik. A helyi képviselők elérhetőségeit már megadtam nekik.

A Sas-hegy déli lejtőjén elterülő állandó hasznosítási problémát jelentő nagyobb területrész közösségi kertként is történő hasznosítását mutatja be a 3. és 4. melléklet.

Kelenföldön már 2011-ben kijelölt az önkormányzat egy területet, azonban a kabinet ezt a fejlesztést is blokkolta, mint a környezetvédelmi beruházások 80 %-át. Talán jó is ez így, azóta ugyanis találtam egy sokkal elhagyatottabb, de központibb fekvésű s emiatt is alkalmasabb területet az ott létesülő kertnek.

Nem utolsó sorban a képviselőtársaim is szerveznek egy kertet Órmezőn. Ennek én őszintén örülök, azonban szeretnék figyelmeztetni, hogy ha a közösséget nem hagyják a saját fejlődési útját bejárni akkor könnyen pórul járhat a jó szándékú támogató. Nem véletlen, hogy én nem fogtam két évvel ezelőtt közösségi kert szervezésébe, holott már akkor is tudtam, hogy ez páratlan lehetőség. **Egyszerűen nem működik az a közösség, amit az önkormányzat, vagy a képviselői felülről akarnak létrehozni. Nekünk csak a lehetőséget kell biztosítani, aztán állni a vakuvillogást, ha sikerült valami.** A tapasztalatok szerint itt nem lehet megúszni a közösségfejlesztő munkát, annál is inkább, mert elsősorban egy közösséget hozunk létre, s nem kertészeket képezünk. (A közösségfejlesztésről olvassák el az 5. melléklet!) Budapesten számos közösségi kert kezdeményezés napvilágot látott már a Földkelte Egyesülettől kezdve a 7kerten át a Grund kertig bezárólag, s bizony sok olyan volt, aminek már a nevére sem nagyon emlékezik senki. Engedjék meg, hogy az előterjesztésemhez a szakmai anyagot szolgáltató Rosta Gábor, most röviden bemutassa a Kispesti Községi kert történetét és tanulságait!

Kérem a tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztett javaslatot támogatni szíveskedjenek!

Budapest, 2012. szeptember 6.

Gajárszki Áron